

Από τα ομηρικά έπη γνωρίζουμε ότι η βασιλεία των Μινών διαρκούσε εννιά χρόνια. Στη λήξη της, ο «κάθε Μίνωας» πήγαινε στο Ιδαίο Άντρο κι έμενε με τον Δία, από τον οποίο έπαιρνε μαθήματα νομοθεσίας, τα οποία, στη συνέχεια, επαναλάμβανε στους επιγόνους. Οι νόμοι ήταν γραμμένοι πάνω σε πλάκες από ορείχαλκο, που τις φύλαγε ο γίγαντας Τάλος.

Τον είχε παραγγείλει στον Ήφαιστο ο Δίας και τον είχε κάνει δώρο στον Μίνωα. Ο Τάλος ήταν ένας γιγάντιος άνδρας από χαλκό, με μια μόνο φλέβα αίματος, που ξεκινούσε από το κεφάλι και κατέληγε στα πόδια. Εκεί, στη φτέρνα, υπήρχε ένα καρφί, που εμπόδιζε το αίμα να χυθεί.

Για τους πολλούς, ο Τάλος ήταν ό,τι απόμεινε από τους ανθρώπους της χάλκινης εποχής. Για άλλους, ήταν η προσωποποίηση του Ήλιου. Από τα πρώτα του καθήκοντα, ήταν να φυλάει την Ευρώπη, όταν ο Δίας τη μετέφερε στην Κρήτη, όπου γέννησε τα παιδιά της. Κάθε μέρα, έφερνε βόλτα τρεις φορές όλο το νησί κι είχε το νου του να μην πλησιάσει την ακτή εχθρικό πλοίο.

Πετροβολούσε τα ανεπιθύμητα πλεούμενα και τα βούλιαζε. Κι αν κάποιος κατάφερνε να βγει στη στεριά, τον έσφιγγε στο πυρωμένο με φωτιά χάλκινο στήθος του και τον σκότωνε. Μέσα στ' άλλα, τρεις φορές τον χρόνο έριχνε και μια ματιά, αν όλα γίνονταν σύμφωνα με τις επιταγές των νόμων.

Ο Τάλος θέλησε να τα βάλει και με τους Αργοναύτες αλλά τον σκότωσε η Μήδεια αφαιρώντας το μοιραίο καρφί από τη φτέρνα. Έτσι, η αργοναυτική εκστρατεία τοποθετείται στους ίδιους αιώνες, στους οποίους άκμασε η μινωική Κρήτη. Κι ο θάνατος του χάλκινου γίγαντα φρουρού της Κρήτης συνοδεύτηκε από τον αφανισμό της μινωικής αυτοκρατορίας.

Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος

Ο Μίνωας είχε κάθε λόγο να είναι οργισμένος με τον Δαίδαλο: Εκτός του ότι βοήθησε την Πασιφάη να έρθει σε επαφή με τον ταύρο, έδωσε και στην Αριάδνη το νήμα για να βγει από τον Λαβύρινθο ο Θησέας. Συνέλαβε τον αρχιτέκτονα και τον φυλάκισε στο δημιούργημά του, μαζί με τον γιο του, Ίκαρο. Ο Δαίδαλος, όμως, δεν ήταν τυχαίος.

Καταγόταν από την αθηναϊκή βασιλική γενιά του Ερεχθέα, παππού του είχε τον Μητίονα και γονείς τον εφευρέτη της άγκυρας, Ευπάλαμο («αυτόν που χρησιμοποιεί καλά τα χέρια του, που “πιάνουν” τα χέρια του»), και την Λευκίππη ή την Ιφινόη. Στην Αθήνα, είχε την φήμη ενός θνητού Ήφαιστου, καθώς οι Αθηναίοι ήταν από εκείνους που τιμούσαν ιδιαίτερα τον θεό της φωτιάς και της κατεργασίας των μετάλλων. Άλλωστε, θεωρούσαν τον Δαίδαλο απόγονο του Ήφαιστου (από τη γενιά του Εριχθόνιου) και πίστευαν ότι δασκάλα του ήταν η ίδια η Αθηνά. Του χρέωναν την εφεύρεση εργαλείων και μηχανημάτων και τον θαύμαζαν ως μεγάλο αγαματοποιό και αρχιτέκτονα. Αυτός ήταν που προχώρησε την γλυπτική κι έδωσε έκφραση και κίνηση στους κούρους και στις κόρες, καθώς ως την εποχή του τα αγάλματα ήταν στητά με τα χέρια και τα πόδια σε στάση προσοχής.

Του Δαίδαλου, στην Αθήνα, του προέκυψε μαθητής ο Τάλος, γιος της αδελφής του, Πέρδικας ή Μητιάδουσας, «αυτής που είχε σοφία». Αποδείχτηκε όμως ότι ο Τάλος ήταν πιο εφευρετικός από τον δάσκαλό του. Παρατηρώντας τα δόντια στο κάτω σαγόρι ενός φιδιού, εφεύρε το πριόνι. Ανακάλυψε τον κεραμικό τροχό και δημιούργησε τον πρώτο διαβήτη. Ο Δαίδαλος φοβήθηκε ότι θα τον είχε ανταγωνιστή και θα γινόταν πιο φημισμένος από αυτόν. Τον ανέβασε στον βράχο της Ακρόπολης και, κάποια στιγμή, τον γκρέμισε. Ο Τάλος σκοτώθηκε, ο Δαίδαλος έσπευσε να τον θάψει επιτόπου αλλά τον είδαν κάποιοι Αθηναίοι και τον κατάγγειλαν. Δικάστηκε από τον Άρειο Πάγο και καταδικάστηκε σε εξορία. Κατέληξε στην Κρήτη όπου ο Μίνωας, στην αρχή, τον καλοδέχτηκε. Η παραξενιά της Πασιφάης και η βοήθεια στον Θησέα και την Αριάδνη έκαναν τον Δαίδαλο να χάσει την βασιλική εύνοια αλλά αυτό το είχε προβλέψει.

Κατά μία εκδοχή, μπόρεσε να το σκάσει και με τον γιο του να μπει σε μια βάρκα και ν' ανοιχτεί στο πέλαγος. Ο Ίκαρος όμως παραπάτησε, έπεσε στο νερό και πνίγηκε. Ο Δαίδαλος τον έθαψε στο νησί που ονομάστηκε Ικαρία (και η θάλασσα Ικάριο πέλαγος).

Η πιο δημοφιλής εκδοχή όμως αναφέρει πως ο Δαίδαλος, γνωρίζοντας ότι τον περιμένει η φυλακή, μάζευε όποια φτερά έβρισκε και τα φύλαγε. Όταν ο Μίνωας τον φυλάκισε, κόλλησε τα φτερά μεταξύ τους με κεριά δημιουργώντας φτερούγες, κόλλησε τις φτερούγες στους ώμους του και στους ώμους του Ίκαρου κι οι δυο τους πέταξαν στην ελευθερία, όντας οι πρώτοι θνητοί, που πραγματοποίησαν το προαιώνιο όνειρο του ανθρώπου.

Ο Δαίδαλος πετούσε χαμηλά και ήσυχα αλλά ο νεαρός Ίκαρος είχε ενθουσιαστεί με τα φτερά του, τη μια ανέβαινε στα ύψη, την άλλη βουτούσε χαμηλά. Μάταια του φώναζε ο πατέρας του να είναι πιο προσεκτικός. Ανέβαινε όλο και πιο ψηλά πλησιάζοντας όλο και πιο πολύ τον ήλιο. Οι θερμές ακτίνες έλιωσαν το κεριά που ένωνε τα φτερά στους ώμους του. Έπεσαν. Ο Ίκαρος όχι μόνο δεν μπορούσε πια να πετάξει αλλά βρισκόταν και σε τρομακτικό ύψος πάνω από τη θάλασσα. Βούτηξε σα λιθάρι και πνίγηκε. Το πτώμα του βρήκε αργότερα ο Ηρακλής και το έθαψε. Τη θάλασσα την είπαν Ικάριο πέλαγος. Και το νησί, στ' ανοιχτά του οποίου ο Ίκαρος χάθηκε, το είπαν Ικαρία.

Θλιμμένος ο Δαίδαλος πέταξε ως την Κύμη της Εύβοιας κι από εκεί, με πλοίο, βρέθηκε στην Κάμικο, μια πόλη κοντά στον Ακράγαντα της Σικελίας, της οποίας ο βασιλιάς, Κόκαλος, τον καλοδέχτηκε.

(τελευταία επεξεργασία, 12 Φεβρουαρίου 2021)